

USKOT

**USKOT-foorumi ry–
Uskontojen
yhteistyö Suomessa
VUOSIKERTOMUS**

2018

USKOT-FOORUMI

Uskontojen yhteistyö Suomessa – USKOT-foorumi ry

Religionernas samarbete i Finland – RESA-forumet rf

VUOSIKERTOMUS 2018

Sisällysluettelo

1 Yleistä.....3

2 Järjestäytyminen.....4

2.1 Jäsenet ja tarkoitus4

2.2 Vuosikokous 20184

2.3 Hallitus4

2.4 Jaostot.....5

3 Varsinainen toiminta.....6

3.1 1st Indonesia-Finland Bilateral Interfaith and
Intermedia Dialogue -seminaari6

3.2 Muut tapahtumat6

3.2.1 Maailma kylässä – Uskontojen kylä6

3.2.2 Paneeli SuomiAreenassa6

3.2.3 Juutalaisten ja muslimien yhteinen uudenvuodenillallinen.....7

3.2.4 Mission in the City -tapahtuma7

3.2.5 Elokuvaesitykset.....7

3.2.6 USKOT-foorumin edustajien julkiset esiintymiset.....7

3.3 Julkaisut ja vaikuttaminen.....8

3.3.1 Marrakeshin julistuksen suomennos.....8

3.3.2 Viharikosten varjoraportointi8

3.3.3 Lausunnot viranomaisille8

3.3.4 Muut kannanotot.....9

3.3.5 Uskonnonopetusblogi9

3.3.6 Edustukset viranomaisten työryhmissä ja neuvottelukunnissa.....9

3.4 Yhteistyö ja verkostot.....10

3.4.1 Hanasaari II jatkotapaaminen.....10

3.4.2 Jaostojen toteuttamat vierailut10

3.4.3 Lounastapaaminen arkkimandriitta Alexi Chehadehin kanssa10

3.4.4 Oppilaitos- ja yliopistoyhteistyö.....10

3.5 Kansainvälinen toiminta.....11

3.5.1 Seminaari ympärileikkauksesta Islannissa.....11

3.5.2 ECRL:n kokous Budapestissä.....11

3.5.3 Responsibility of Religions for Peace -konferenssi Berliinissä11

3.5.4 Bolognan rauhankokous- ja rukous.....11

3.5.5 Ruotsin matka11

4 Toiminnan edellytykset ja kehittäminen13

4.1 Toiminnan kehittäminen.....13

4.2 Viestintä.....13

4.3 Talous14

4.4 Henkilöstö ja toimitilat.....14

Jätkisanat: Kuusi vuotta USKOISSA15

1 YLEISTÄ

Vuonna 2018 USKOT-foorumin toiminnan kaksi painopistettä olivat vakiinnuttaminen ja vaikuttaminen. Yhdeksi vakiinnuttamisen keinoksi oli toiminnan suunnittelussa määritetty henkilöstörakenteen muuttaminen. Foorumissa käytiinkin vuonna 2018 läpi merkittävä muutos, kun yhdistyksen alkuajoista saakka mukana ollut toiminnanjohtaja Anja Toivola-Stambouli eläköityi toukokuussa.

Toiminnan vakiinnuttamista tavoiteltiin myös työskentelemällä Foorumin jäsenpohjan laajentamiseksi. Mahdollisia tulevia jäsenjärjestöjä tavattiin ja kutsuttiin mukaan Foorumin tapahtumiin ja sisäistä valmistelua laajentumisen puolesta tehtiin pitkin vuotta. Yhtenä ulottuvuutena toiminnan vakiinnuttamisessa oli verkostojen vahvistaminen niin kansainvälisesti kuin esimerkiksi järjestökentällä. Uutta näkökulmaa käytiinkin hakemassa esimerkiksi Ruotsin uskontojen yhteistyötoimijoilta, joiden

kanssa vaihdettiin kokemuksia ja opittiin puolin ja toisin. Suhteita eri järjestötoimijoihin syvennettiin muun muassa viharikosraportointia toteutettaessa, ja USKOT-foorumi sai näkyvyyttä ja vahvasti asemaansa erityisesti eri vähemmistöjen parissa työskentelevien järjestöjen keskuudessa.

Vaikuttamistyön osalta tavoitteiksi oli asetettu viestinnän kehittäminen ja aktiivinen osallistuminen yhteiskunnalliseen keskusteluun. Vuoden 2018 vaikuttamisen teemoiksi oli nimetty 1) monimuotoinen yhteiskunta, 2) uskonnonopetus ja varhaiskasvatus sekä 3) ihmisoikeudet ja yhdenvertaisuus. Tärkeänä tavoitteena pidettiin myös sovinto-tematiikan esillä pitämistä korostamalla ihmisiä yhdistäviä asioita erottavien tekijöiden sijaan. Nämä kaikki näkyivät vahvasti teemoissa, joita Foorumi edisti ja piti toiminnassaan esillä vuonna 2018.

2 JÄRJESTÄYTYMINEN

2.1 Jäsenet ja tarkoitus

Vuosi 2018 oli USKOT-foorumin kahdeksas toimintavuosi. ”Uskontojen yhteistyö Suomessa ry – USKOT-foorumi / Religionernas samarbete i Finland rf – RESA-forumet” -yhdistyksen perustamiskokous pidettiin 24.1.2011. Yhdistys rekisteröitiin 15.5.2012.

Yhdistyksen perustajajäsenyhteisöt edustavat kolmea uskontoperinnettä: juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia. Foorumissa ovat mukana Suomen Ekumeeninen Neuvosto (SEN), Suomen Evankelis-luterilainen kirkko, Suomen Islamilainen Neuvosto (SINE), Suomen Islam-seurakunta ja Suomen Juutalaisten Seurakuntien Keskusneuvosto. Foorumin päämääränä on vaalia yhteiskuntarauhaa maassamme uskonnonvapautta vahvistavassa hengessä edistämällä uskontojen välistä vuoropuhelua, yhdenvertaisuutta, keskinäistä kunnioitusta ja yhteistyötä Foorumin tärkeäksi katsomissa asioissa.

2.2 Vuosikokous 2018

USKOT-foorumin kahdeksas vuosikokous pidettiin 19.4.2018 Kirkkohallituksen Mikael-salissa. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin yhdistyksen puheenjohtaja Kaarlo Kalliala ja sihteeriksi toiminnanjohtaja Anja Toivola-Stambouli. Vuosikokous käsitteli sääntöjen määrittelemät asiat.

2.3 Hallitus

Vuoden 2017 vuosikokous oli valinnut USKOT-foorumille järjestyksessään neljännen hallituksen, joka oli aloittanut toimikautensa 5.4.2017. Sama hallitus jatkoi tehtävässään vuoden 2018 ajan.

Puheenjohtajisto:

Puheenjohtaja:

Kaarlo Kalliala, Suomen Evankelis-luterilainen kirkko

Varapuheenjohtajat:

Atik Ali, Suomen Islam-seurakunta

Yaron Nadbornik, Suomen Juutalaisten Seurakuntien Keskusneuvosto ry

Hallituksen jäsenet:

Suomen Ekumeeninen Neuvosto ry (SEN):

Mari-Anna Auvinen, varalla Milena Parland

Jan Edström, varalla Jari Portaankorva

Suomen Evankelis-luterilainen kirkko:

Elina Hellqvist, varalla Laura Maria Latikka

Suomen Islam-seurakunta:

Kadriye Bedretdin, varalla Ferhan Bedretdin

Suomen Islamilainen Neuvosto ry (SINE):

Pia Jardi, varalla Abdessalam Jardi

Isra Lehtinen, varalla Anas Hajjar

Suomen Juutalaisten Seurakuntien

keskusneuvosto ry:

Yvonne Westerlund.

Hallitus kokoontui vuoden 2018 aikana yhdeksän kertaa. Kokoontumiset järjestettiin Islam-talossa, Fredrikinkatu 33 A, Helsinki.

2.4 Jaostot

Jaostot ovat oman alansa neuvoa-antavia asiantuntijaelimiä, joiden tehtävänä on valmistella asioita hallitukselle. Ne voivat myös tehdä aloitteita toimialaansa koskevissa asioissa. Hallitus voi pyytää jaostoja toteuttamaan hallituksen niille antamia tehtäviä.

Hallitus valitsee jäsenet jaostoihin. Jäsenten tulee tarkoituksenmukaisella tavalla edustaa jäsenyhteisöjä ja tarvittavaa asiantuntemusta. Jaostojen jäsenet valitaan vuodeksi kerrallaan.

Vuonna 2017 perustetut jaoston jatkoivat toimintaansa vuonna 2018 seuraavilla kokoonpanoilla:

Ihmisoikeusjaosto: Atik Ali, pj.

Jäsenet: Jan Edström, Janina Hasenson, Anna Hyvärinen, Pia Jardi

Kansainvälisten asioiden jaosto: Anas Hajjar, pj.

Jäsenet: Kadriye Bedretdin, Mikko Heikka, Elina Hellqvist, Abdessalam Jardi, Kaarlo Kalliala, Yvonne Westerlund, Anja Toivola-Stambouli

Uskonnonopetusjaosto: Mari-Anna Auvinen, pj.

Jäsenet: Abbas Bahmanpour, Jyri Komulainen, Isra Lehtinen, Yaron Nadbornik, Sirpa Okulov, Suaad Onniselkä, Milena Parland, Daniel Weintraub, Tuula Vinko, Osmo Vartiainen, Tuula Sakaranaho, Pekka Iivonen

Viestintäjaosto: Yaron Nadbornik, pj.

Jäsenet: Mari Leppänen, Oussama Yousfi

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvojaosto:

Laura Maria Latikka, pj.

Jäsenet: Ferhan Bedretdin, Pia Jardi, Isra Lehtinen, Anja Toivola-Stambouli, Yvonne Westerlund, Katriina Väisänen, Kadriye Bedretdin.

3 VARSINAINEN TOIMINTA

3.1 1st Indonesia-Finland Bilateral Interfaith and Intermedia Dialogue

USKOT-foorumi järjesti 17.9. yhteistyössä ulkoministeriön Itäisen Aasian ja Oseanian yksikön sekä Indonesian Helsingin suurlähetystön kanssa uskontodialogi-tapaamisen otsikolla ”1st Indonesia-Finland Bilateral Interfaith and Intermedia Dialogue”. Tapaaminen on

jatkoa joulukuulta 2017, jolloin indonesialainen delegaatio vieraili Suomessa.

Vuoden 2018 tapaamiseen osallistuneeseen indonesialaiseen delegaatioon kuului eri uskonnollisten yhteisöjen johtajia, päätoimittajia sekä ministeriöiden ja yliopistojen edustajia. Suomesta mukaan kutsuttiin ministeriöiden ja uskonnollisten yhteisöjen edustajien lisäksi median edustajia sekä tutkijoita. Yhteensä osanottajia oli seminaarissa 36 ja se järjestettiin Suomen Is-

lam-seurakunnan tiloissa (Fredrikinkatu 33 A).

Tilaisuuden teemana oli ”Sharing Experiences and Best Practices in Managing Cultural and Religious Diversity and Strengthening the Understanding of Religious and Cultural Diversity” ja tarkempaan näkökulmana oli ”The Role of Women, Media and Religious Communities in Promoting Tolerance, Respect and Understanding”.

Maailma kylässä -festivaalilla kokoonnuttiin dialogihetkeen, jossa keskusteltiin paaston merkityksestä eri uskonnoissa.

3.2 Muut tapahtumat

3.2.1 Maailma kylässä – Uskontojen kylä

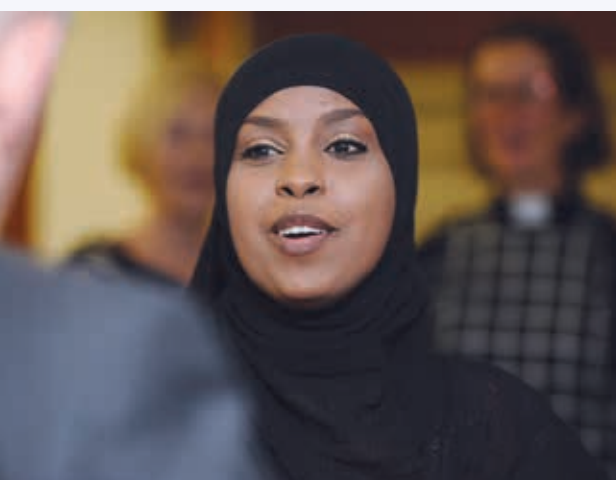
Maailma kylässä festivaalin vuoden 2018 alueellinen painotus oli Afrikassa ja teemana festivaalilla oli YK:n kestävän kehityksen ohjelma ”Agenda 2030”. USKOT-foorumi osallistui 26.–27.5. Kaisaniemen puistossa Helsingissä järjestettyyn tapahtuman pitämällä ständiä osana Helsingin seurakuntayhtymän koordinoimaa Uskontojen kylää. Foorumia edusti ständillä toiminnanjohtaja Inka Nokso-Koivisto. Uskontojen kylässä järjestettiin myös keskustelutilaisuus, jossa aiheena oli paasto eri uskonnoissa. Keskustelussa näkemyksiään jakoivat muun muassa Foorumin hallituksen jäsen Isra Lehtinen sekä uskonnonopetusjaoston jäsen Daniel Weintraub.

3.2.2 Paneeli SuomiAreenassa

Vuoden 2018 teemana SuomiAreenassa olivat turvallisuus, suvaitsevaisuus ja vastuullisuus. USKOT-foorumi osallistui SuomiAreenaan järjestämällä 19.7. yhdessä Ev.lut. kirkon kanssa paneelin

otsikolla ”Sisällisodasta maailman onnellisimmaksi maaksi?”. Keskustelijoina paneelissa olivat presidentti Tarja Halonen, piispa Kaarlo Kalliala, historioitsija Teemu Keskisarja ja Helsingin juutalaisen seurakunnan puheenjohtaja Yaron Nadbornik. Paneelin juonsi Satakunnan Kansan vastaava päätoimittaja Tomi Lähdeniemi. SuomiAreenan ilmoittaman laskelman mukaan paikalla 283 kuulijaa.

Paneelin teemana oli itsenäisen Suomen satavuotinen historia ja uskonnon rooli tässä kehityksessä. Keskustelun lomassa esitettiin Kirkon viestinnän tuottamat Sovinto-videot, joissa tataari, sotaveteraani Osman Abraham, juutalainen toimittaja ja kirjailija Rony Smolar, muslimijärjestöaktiivi Noor Assad

sekä kristitytty uskontodialopappi Heidi Rautionmaa kertoivat näkemyksiään aiheesta.

3.2.3 Juutalaisten ja muslimien yhteinen uudenvuodenillallinen

Juutalaisen ja islamilaisen kalenterin vuodenvaihteet ajoituivat vuonna 2018 jKr. samalle viikolle, joten USKOT-foorumi järjesti vuosien 5779 ja 1440 alkujen kunniaksi illallisen. Moniuskontoista uudenvuodenjuhlaa vietettiin juutalaisen seurakunnan tiloissa ja noin neljäkymmenen hengen juhlaiseurue koostui jäsenyhteisöjen edustajista, USKOT-foorumin ystävistä ja yhteistyökumppaneista.

Yhteisymmärrysviikon elokuvaesitys veti lumisesta säästä huolimatta paikalle noin 40 katsojaa.

Ida-elokuvan teemoista olivat keskustelemassa Tapani Kärkkäinen ja Petra Kuivala.

Ilta aloitettiin tutustumalla synagogaan Helsingin juutalaisen seurakunnan puheenjohtajana ja USKOT-foorumin varapuheenjohtajana toimivan Yaron Nadbornikin johdolla. Tämän jälkeen kuultiin tervehdykset Suomen Islam-seurakunnan imaamilta Ramil Belyaevilta ja Ekuumeenisen Neuvoston pääsihteeriltä, USKOT-foorumin hallituksen jäseneltä Mari-Anna Auviselta. Illallisen jälkeen nautittiin klezmer-yhtye Freilach Mit Kneidlachin esityksestä.

3.2.4 Mission in the City -tapahtuma

USKOT-foorumi esitteli toimintaansa 12.10. Matteuksen kirkolla järjestetyssä Mission in the City -tapahtuman järjestöjen torilla. USKOT-foorumi edustivat tapahtumassa hallituksen jäsen Elina Hellqvist ja toiminnanjohtaja Inka Nokso-Koivisto.

3.2.5 Elokuvaesitykset

USKOT-foorumi järjesti vuonna 2018 kaksi elokuvaesitystä, joiden yhteydessä pidettiin myös keskustelutilaisuudet elokuvien teemoista.

Helmikuun ensimmäisellä viikolla 1.2. esitettiin Kino Engelissä Xavier Beauvois'n ohjaama elokuva *Jumalista ja ihmisistä*. Esitys oli osa YK:n Uskontojen ja katsomusten yhteisymmärrysviikkoa ja se veti paikalle yli 40 osallistujaa. Elokuvan jälkeen järjestetyssä paneelissa keskustelivat USKOT-foorumin hallituksen jäsenet Elina Hellqvist, Pia Jardi ja Yaron Nadbornik. Vuoden 2018 yhteisymmärrysviikon teemana oli vieraanvaraisuus, ja

tämä näkyi myös käytyjen keskustelujen aiheissa.

Itsenäisyyspäivänä, torstaina 6.12. USKOT-foorumi esitti Pawel Pawlikovskin puolalais-tanskalaisen elokuvan *Ida* Kino Engelissä. Elokuvan jälkeen pidetyssä keskustelutilaisuudessa toimittaja, kääntäjä ja tietokirjailija Tapani Kärkkäinen avasi yleisölle elokuvan ulottuvuuksia sen hahmojen kautta. Katolisen teologian tutkija Petra Kuivalan puheenvuoro tarkasteli muun muassa elokuvan symboliikkaa sekä puolalaisuuden suhdetta katoliseen kirkkoon. Asiantuntijanäkökulmien jälkeen kuulinme eri uskontojen edustajien ajatuksia yleisön puolelta. Elokuvaa ja keskustelutilaisuutta oli seuraamassa 34 osallistujaa.

3.2.6 USKOT-foorumin edustajien julkiset esiintymiset

- Varapuheenjohtaja Yaron Nadbornik edusti USKOT-foorumi ProNoLa Hera -tutkimusprojektin kokouksessa 29.8. Kulttuurikeskus Sofiassa. Tilaisuudessa tarkastelti-

in uskonnon ja oikeuden kysymyksiä eri aikakausien konteksteissa, ja Nadbornik piti puheenvuoron liittyen uskonnollisten vähemmistöjen asemaan Suomessa.

- USKOT-foorumi osallistui Kokonaisturvallisuusmessuille Lahdessa 7.9. Toiminnanjohtaja Inka Nokso-Koivisto oli mukana keskustelemassa vihapuheesta yhteiskuntarauhan rikkojana Suomen Ekumeenisen Neuvoston ja Kulttuuri- ja uskontofoorumi Fokuksen järjestämässä työpajassa.
- Hallituksen jäsen Jan Edström esitteli USKOT-foorumin toimintaa Porvoon hiipakunnan kirkkoherrakonferenssissa Lärkullassa Karjaalla 25.9.
- Foorumin varapuheenjohtaja Atik Ali osallistui 7.10. esitettyyn Horisontti-radio-ohjelmaan, jossa keskusteltiin ympärileikkauksesta otsikolla ”Miksi juutalaiset ja muslimit ympärileikkauttavat poikansa?”
- Toiminnanjohtaja piti AVI:n seminaarissa 13.12. ”Inklusiivinen varhaiskasvatus – Koh-ti vuorovaikutteisempaa toimintakulttuuria” esityksen otsikolla ”Uskonnot ja varhaiskasvatus”.

3.3 Julkaisut ja vaikuttaminen

3.3.1 Marrakeshin julistuksen suomennos

Tammikuussa 2016 Marokon Marrakeshissa julkaistiin noin kolmensadan muslimioppineen ja -johtajan allekirjoittama julistus, joka koskee

muslimimaissa elävien uskonnollisten vähemmistöjen oikeuksia. Marrakeshin julistus perustelelee vähemmistöjen oikeuksia islamin pyhillä teksteillä. Julistus tähtää vähemmistöjen suojeluun ja yhteiskuntarauhaan ja rakentaa yhteistä pohjaa uskontojen väliselle keskustelulle ja kohtaamiselle. USKOT-foorumi päätti käännettä tämän merkittävän julistuksen suomeksi vuoden 2018 alussa. Julistuksen suomennoksen arabiasta laati kääntäjä Kaarlo Yrttiaho.

3.3.2 Viharikosten varjoraportointi

USKOT-foorumi laajensi vuoden 2018 aikana julkaisutoimintaansa ja osallistui toukokuussa tarjouskilpailuun, jonka voitettuaan Foorumi lähti toteuttamaan viharikosten varjoraportointia. Raportti tehtiin toimeksiantona Rikosuhripäivystykselle ja on osa oikeusministeriön hallinnoimaa EU-rahoitteista Against Hate -hanketta. Raportissa pilotoitiin tässä laajuudessa ensimmäistä kertaa Suomessa toteutettavaa uhrien kokemuksiin pohjaavaa, kaikki koventamisperusteet sisältävää tiedonkeruuta viharikoksista.

USKOT-foorumi laati kyselylomakkeet ja viestintämateriaalin seitsemällä eri kielellä sekä keräsi syksyllä uhrien kokemuksia Suomessa viimeisen viiden vuoden aikana tapahtuneista viharikoksista. Aineiston analysointi suoritettiin vuoden lopulla, ja raportti julkaistaan alku-

vuodesta 2019. Tiedonkeruun ja raportin laatimisen toteutti toiminnanjohtaja, joka myös esitteli raportointia kolmessa asiantuntijatilaisuudessa syksyn aikana Helsingissä ja Tampereella.

3.3.3 Lausunnot viranomaisille

Foorumi laati vuoden 2018 aikana kolme lausuntoa.

Tammikuussa USKOT-foorumin ihmisoikeusjaosto sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvojaosto laativat ulkoministeriön pyynnöstä lausunnon Suomen ensimmäisen raportin laatimiseen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn yleissopimuksen (ns. Istanbulin sopimuksen) täytäntöönpanosta.

Maa- ja metsätalousministeriön ehdotus laiksi eläinten hyvinvoinnista valmistui 21.12.2017, ja siihen pyydettiin lausuntoja 28.2.2018 mennessä. Ihmisoikeusjaosto laati lausunnon liittyen lain teurastusta koskeviin kohtiin, joiden hyväksyminen tarkoittaisi sitä, ettei uskonnollisella tavalla toteutettu teurastus olisi enää mahdollista.

Elokuussa USKOT-foorumin hallitus laati yhdenvertaisuus- ja tasa-arvojaoston avustuksella lausunnon luonnoksesta Suomen kahdeksanneksi määräaikaishetimitiksi kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (CEDAW) täytäntöönpanosta.

3.3.4 Muut kannanotot

USKOT-foorumi ry ilmaisi kannanotollaan järky-

tyksensä Pittsburghin Tree of Life -synagogassa 27.10.2018 tehdystä iskusta ja esitti osanottonsa uhreille ja heidän omaisilleen.

Suomen Kuvalehti kirjoitti uskonnonopetuksesta numerossaan 36/2018. USKOT-foorumin uskonnonopetusjaosto laati artikkeliin vastineen, jonka Suomen Kuvalehti julkaisi (41/2018), mutta lyhennettynä versiona. Alkuperäinen kirjoitus julkaistiin lyhentämättömänä Foorumin verkkosivuilla.

3.3.5 Uskonnonopetusblogi

Vuoden 2018 aikana USKOT-foorumi kokosi uskonnonopetusjaoston poikkeuksellista asiantuntemusta katsomusaineopetukseen liittyen blogisarjaksi. Kirjoittajina oli jaostoon kuuluvia eri uskontojen opettajia ja asiantuntijoita. Blogikirjoituksissa pohdittiin muun muassa sitä, minkälaista on hyvä ja yhdenvertainen uskonnonopetus ja mikä on uskonnonopetuksen tulevaisuus. Ensimmäinen kirjoitus julkaistiin 17.1. ja kirjoituksia julkaistiin vuoden aikana yhteensä yksitoista kappaletta.

3.3.6 Edustukset viranomaisten työryhmissä ja neuvottelukunnissa

USKOT-foorumi valittiin vuonna 2016 Etnisten suhteiden neuvottelukunnan ETNO:n yhdeksi valtakunnalliseksi jäsenjärjestöksi sekä neuvottelukunnan työjaoston varajäseneksi. ETNO edistää maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen, viranomaisten, poliittisten puolueiden ja kansalaisjärjestöjen välistä vuoropuhelua. USKOT-foorumin edustajana ETNO:n valtakunnallisessa neuvotte-

lukunnassa toimi vuonna 2018 toiminnanjohtaja ja varajäsenenä varapuheenjohtaja Atik Ali. Valta-kunnallinen ETNO kokoontui vuoden 2018 aikana kaksi kertaa.

USKOT-foorumi valittiin vuonna 2016 jäseneksi Yhdenvertaisuusasioiden neuvottelukuntaan. Neuvottelukunta, joka on asetettu kolmeksi vuodeksi, aloitti toimintansa 15.10.2016. Sen tehtävinä ovat yhdenvertaisuuden yleinen edistäminen ja vuoropuhelu- ja tietojenvaihtokanavana toimiminen syrjinnän ehkäisemisessä eri toimijoiden ja viranomaisten välillä. USKOT-foorumin edustajana neuvottelukunnassa toimi hallituksen varajäsen, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvojaoston puheenjohtaja Laura Maria Latikka. Neuvottelukunta kokoontui vuoden 2018 aikana yhden kerran.

Ulkoministeriö kutsui vuonna 2016 USKOT-foorumin silloisen puheenjohtajan Atik Alin jäseneksi ihmisoikeuspolitiikan verkostoon, joka koostuu 21 asiantuntijasta. Verkoston jäsenet ovat keskeisiä ulko- ja yhteiskuntapolitiikan asiantuntijoita, ihmisoikeus- ja muiden kansalaisjärjestöjen johtajia ja yliopistojen edustajia. Verkosto kokoontui vuonna 2018 viisi kertaa.

USKOT-foorumilta pyydettiin kesällä 2018 edustajaa Vuolle Setlementti ry:n koordinoiman Radinet-hankkeen ohjausryhmään. Radinetin tarkoituksena on auttaa ihmisiä irrottautumaan politiikalla, ideologiaalla tai uskonnolla perustellusta väkivallasta. Hanke toteutettiin yhteistyössä sisäministeriön, väkivaltatyötä tekevien järjestöjen sekä muiden

järjestöjen ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Foorumin edustajaksi Radinetiin valittiin varapuheenjohtaja Atik Ali. Radinet kokoontui vuonna 2018 USKOT-foorumin mukaan kutsumisen jälkeen kaksi kertaa.

3.4 Yhteistyö ja verkostot

3.4.1 Hanasaari II jatkotapaaminen

19.3. järjestettiin tilaisuus, johon oli kutsuttu edustajia sellaisista uskonnollisista yhteisöistä, jotka olivat aiemmin ilmaisseet kiinnostuksensa USKOT-foorumin toimintaa kohtaan. Kutsuttujen joukossa olivat: Krishna-liike ISKCON Suomessa, Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkko, Resalat Islamilainen Yhdyskunta, Suomen Bahá’i-yhteisö, Suomen Buddhalainen Unioni ja Suomen Hindut ry. Tapaamiseen osallistuivat kaikki kutsutut tahot Suomen Hindut ry:tä lukuun ottamatta.

Tilaisuudessa kartoitettiin yhteisöjen kiinnostusta ja ajatuksia liittyen USKOT-foorumin jäsenyyteen. Käytännön pohdintaa USKOT-foorumin laajentumisesta käytiin säännöllisesti Foorumin sisällä vuonna 2018 muun muassa laatimalla luonnosta laajentumisen mahdollisesti vaatimaa sääntömuutosta varten.

3.4.2 Jaostojen toteuttamat vierailut

- Uskonnonopetusjaosto vieraili 5.2.2018 Etelä-Suomen aluehallintovirastossa (AVI). AVI:n edustajat esittivät USKOT-foorumille yhteis-

Uskonnonopetusjaosto vieraili Karvissa marraskuussa. Kuvassa: Anu Lehipko, Osmo Vartiainen, Pekka Iivonen, Mika Huusko, Harri Peltoniemi, Daniel Weintraub, Jyri Komulainen, Sirpa Okulov, Tuula Vinko ja Inka Nokso-Koivisto.

työtä muun muassa opettajien täydennyskoulutukseen ja turvallisuuskysymyksiin liittyen.

- USKOT-foorumin ihmisoikeusjaosto ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvojaosto vierailivat Ihmisoikeusliitossa 21.3. Vierailulla keskusteltiin muun muassa kunnioitavasta ja tyttöjen sukuelinten silpomisen ehkäisemiseen liittyvästä työstä.

- 14.11. USKOT-foorumin uskonnonopetusjaosto

Arkkimandriitta Alexi Chehadeh vieraili kansainvälisten asioiden jaoston isännöimänä Foorumissa huhtikuussa.

vieraili Kansallisessa koulutuksen arviointikeskuksessa Karvissa. Tapaamisessa keskusteltiin uskonnonopetuksen ongelmista ja mahdollisuuksista. Tapaamisen jälkeen USKOT-foorumi toimitti Karville päivitetyn arviointialoitteen uskonnonopetuksesta.

3.4.3 Lounastapaaminen arkkimandriitta Alexi Chehadehin kanssa

USKOT-foorumissa vieraili 26.4. syyrialaisen hyväntekeväisyysjärjestön Gopa Derdin johtaja, arkkimandriitta TT Alexi Chehadeh. Isä Alexein vierailun tavoite oli lisätä tietoutta Syyrian ajankohtaisesta tilanteesta sekä tukea uskontojen rauhomaista rinnakkaiseloä. Kansainvälisten asioiden jaosto isännöi lounaan ääressä järjestetyn tapaamisen Foorumin toimiston yhteydessä olevassa kokoustilassa.

3.4.4 Oppilaitos- ja yliopistoyhteistyö

Foorumin toiminnasta ovat ilmaisseet kiinnostustaan monet tahot, ja vuoden 2018 aikana USKOT-foorumi sai vieraikseen ryhmiä eri oppilaitoksista. Kulosaaren lukion oppilasryhmä vieraili Foorumissa 7.5. ja uskonnonopetusjaoston edustajat esittelivät oppilaille USKOT-foorumin toimintaa ja jakoivat nuorten kanssa ajatuksiaan erilaisista uskonnonopetusmalleista.

Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan dekaanin Antti Räsäsen isännöimä ryhmä Göttingenin yliopiston tutkijoita vieraili Foorumissa 3.9. Foorumin toimintaa olivat esittelemässä toiminnanjohtaja

Inka Nokso-Koivisto sekä hallituksen jäsenet Elina Hellqvist ja Yaron Nadbornik.

Kauniaisten työväenakatemian uskontotieteen kurssin opiskelijat vierailivat Foorumissa opettajansa Mari Rahkala-Simbergin johdolla 11.12. Noin kymmenen opiskelijan ryhmä oli kiinnostunut kuulemaan Foorumin toiminnasta ja keskustelua käytiin myös uskontojen roolista yhteiskunnassa laajemmin. Foorumin toiminnasta ja uskontojen yhteistyöstä Suomessa opiskelijoille kertoivat toiminnanjohtaja Inka Nokso-Koivisto ja harjoittelija Miina Noroila.

USKOT-foorumi pyrki vuoden 2018 aikana lisäämään yhteistyötään myös tiedemaailman suuntaan. Foorumia pyydettiin yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen yhteistyötahoksi kahteen käynnisteillä olevaan tutkimusprojektiin. Toinen tutkimushankkeista toteutetaan yhteistyössä Åbo Akademin ja Helsingin yliopiston tutkijoiden kesken, ja siinä tarkastellaan Suomen juutalaisia ja juutalaista identiteettiä Suomessa muun muassa historian ja etnografian metodeja hyödyntäen. Toinen, Helsingin yliopistoon sijoittuva hanke “Sacred Texts and Identity Construction” taas tarkastelee juutalaisia, kristillisiä ja islamilaisia pyhiä tekstejä.

3.5 Kansainvälinen toiminta

3.5.1 Seminaari ympärileikkauksesta Islannissa

USKOT-foorumin varapuheenjohtajat Yaron Nadbornik ja Atik Ali osallistuivat 17.4. Islannissa järjestettyyn konferenssiin, jonka teemana oli poi-

Puheenjohtaja Kaarlo Kalliala osallistui Sant'Egidio-yhteisön järjestämään vuosittaiseen rauhankokoukseen ja -rukoukseen Bolognassa.

kien ympärileikkaus. Islannissa kaavailtiin tuolloin lakialoitetta, joka olisi kieltänyt poikien ei-lääketieteelliset ympärileikkaukset. Lakialoite ei toteutunut.

3.5.2 ECRL:n kokous Budapestissä

Puheenjohtaja Kaarlo Kalliala osallistui European Council for Religious Leaders (ECRL) -verkoston kokoukseen Budapestissä 7.–8.5. Keskeisenä teemana kokouksessa nousi esiin koko Euroopassa vaikuttava sekularisaation aalto ja uskonnollisten yhteisöjen mahdollisuudet vastata siihen.

3.5.3 Responsibility of Religions for Peace -konferenssi Berliinissä

Foorumin puheenjohtaja osallistui Saksan ja Suomen ulkoministeriöiden järjestämään Responsibility of Religions for Peace -konferenssiin Berliinissä

18–20.6. Tilaisuuteen osallistui yli 70 eri uskonnollisten yhteisöjen edustajaa erityisesti Aasiasta.

3.5.4 Bolognan rauhankokous- ja rukous

USKOT-foorumin puheenjohtaja piispa Kaarlo Kalliala osallistui lokakuussa Sant'Egidio-yhteisön järjestämään vuosittaiseen rauhankokoukseen ja -rukoukseen Bolognassa. Samalla Foorumin Indonesia-yhteydet saivat jatkoa, kun samaan paneeliin otti osaa myös Muhammadiyyah-järjestön pääsihteeri, professori Abdul Mukti. Kahden päivän aikana pidettiin 25 paneelia. Kokous päättyi kunkin uskontokunnan erikseen pitämiin rauhanrukouksiin ja yhteiseen loppujuhlaan.

3.5.5 Ruotsin matka

Vuoden 2018 tavoitteena oli laajentaa kansainvälisiä yhteyksiä erityisesti pohjoismaisten kontak-

Ruotsin vierailulla tavattiin USKOT-foorumin ruotsalaisen sisarjärjestön Sveriges interreligiösa rådin edustajia.

tien osalta. USKOT-foorumin delegaatio matkusti 18.–19.12. Tukholmaan tutustumaan paikalliseen uskontojen yhteistyötoimintaan. Matkalle osallistuivat puheenjohtaja Kaarlo Kalliala, varapuheenjohtajat Atik Ali ja Yaron Nadbornik, kansainvälisten asioiden jaoston puheenjohtaja Anas Hajjar sekä toiminnanjohtaja Inka Nokso-Koivisto.

Foorumin seurue vieraili juutalaisen koulutus- ja kulttuurikeskus Bajitin tiloissa Tukholman keskustassa ja kuuli monipuolisista kursseista, joita juutalainen kansalaisopisto Paideia järjestää. Fryshusetissa Foorumin edustajille esiteltiin nuorille suunnattua uskontodialogitoimintaa ja nähtiin näyte Tillsammans för Sverige -hankkeen Storytelling-menetelmästä.

Ekskursion toisena päivänä tutustuttiin Foorumin ruotsalaiseen sisarorganisaatioon Sveriges interreligiösa rådiin, jonka jäsenistöön kuuluu kymmentä eri uskontokuntaa edustavia yhteisöjä. Seurue vieraili myös ruohonjuuritason uskontojen yhteistyötä tekevässä Guds husissa Fisksätran lähiössä. Guds hus järjestää monenlaista muslimien ja kristittyjen yhteistä toimintaa ja muun muassa suunnittelee yhteistä kirkko- ja moskeijarakennusta.

Guds husin edustajat jakoivat kokemuksiaan uskontojen yhteistyöstä Tukholman Fisksätrassa.

Juutalaisen koulutus- ja kulttuurikeskus Bajitin tiloissa toimivan kansalaisopisto Paideian väki esitteli vieraille toimintaansa.

Toiminnan edellytykset ja kehittäminen

4 TOIMINNAN EDELLYTYKSET JA KEHITTÄMINEN

4.1 Toiminnan kehittäminen

USKOT-foorumissa käynnistettiin erilaisia kehittämishankkeita vuoden 2018 aikana. Sisäisen toiminnan sujuvoittamiseksi laadittiin kokouskäytäntöjä selkeyttämään kokousohje, ja johtosäännön tarkastaminen tämänhetkistä toimintaa tukevaksi käynnistettiin vuoden 2018 lopulla. Foorumin tavoitteiden ja toiminnan selkeyttämiseksi sekä ydinviestin kirkastamiseksi aloitettiin vuoden lopulla strategia-työ. Tätä työtä jatketaan vuonna 2019 yhteistyössä Rud Pedersen Public Relations -yhtiön kanssa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvojaosto laati vuoden 2018 aikana Foorumille yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman. Foorumilla ei ole kokonsa vuoksi lain mukaista velvollisuutta laatia suunnitelmaa, mutta se katsottiin tarpeelliseksi, koska yhdenvertaisuus on yksi Foorumin keskeisistä, säännöissäänkin määritellyistä arvoista. Suunnitelman ja sen toteumista koskevan valvonnan avulla yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutuminen voidaan parhaiten taata Foorumin kaikessa toiminnassa.

4.2 Viestintä

Viestintää jatkettiin vuoden 2018 aikana niin sosiaalisessa mediassa (Facebook, Twitter, Instagram), verkkosivuilla kuin perinteisenkin median kautta. Medianäkyvyyttä saatiin muun muassa viharikosraportoinnista, joka huomattiin niin sanomalehdissä, radiossa kuin verkkojulkaisuissakin. Vuoden

2017 vuosikertomus julkaistiin painettuna suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, ja se toimitettiin muun muassa kaikille kansanedustajille.

Somekanavien kautta otettiin kantaa esimerkiksi osallistumalla holokaustin uhrien muistoksi järjestettyyn WeRemember -kampanjaan 10.1. Elokuussa Foorumin somekanavilla käynnistettiin seuraajia osallistava USKOT-visa, jossa esitettiin kysymyksiä eri uskontoihin liittyvistä teksteistä ja vastanneiden kesken arvottiin teos, josta kyseinen katkelma löytyy. Kampanjaan lahjoittivat kirjoja Gaudeamus ja Kirjapaja.

Pakolaisuuden päivänä 20.6. julkaistiin Foorumin somekanavilla ja verkkosivuilla Uppsalan yliopiston opiskelijan Matias Uusisillan vapaaehtoistyönään laatima Uskonnot ja pakolaisuus -podcast, jossa Abbas Bahmanpour, Martta Pietarinen ja Rony Smolar keskustelivat Uusisillan johdolla pakolaisuudesta omissa uskonnoissaan.

Vuonna 2018 tunnistettiin tarve uudistaa Foorumin verkkosivut ja ulkoasu nykyistä toimintaa paremmin palvelevaksi. Marraskuussa aloitettiin yhteistyössä Grapevine-yrityksen kanssa Foorumin graafisen ilmeen ja verkkosivujen uudistamisprosessi. Uudet verkkosivut julkaistaan alkuvuodesta 2019.

Joulukuun 2018 alusta viestintään saatiin lisäkädet, kun viestinnän harjoittelija Miina Noroila aloitti tehtävässään. Noroila on uskontotieteen kandidaatti Glasgow’n yliopistosta ja on kiinnostunut opintojensa kautta uskontodialogista ja uskontojen

yhteiskunnallisesta roolista. Noroila osallistui paitsi päivittäisen viestinnän toteuttamiseen myös sen kehittämiseen ja aloitti joulukuussa Foorumin viestintäsuunnitelman laatimisen.

4.3 Talous

USKOT-foorumin toiminta oli vuonna 2018 edelleen hyvin riippuvaista opetus- ja kulttuuriministeriön jakamasta tuesta uskontojen välisen vuoropuhelun edistämiseen. Vuonna 2018 OKM myönsi Foorumille 60 000 euroa yleisavustusta.

Valtionavustuksen lisäksi Foorumi sai tuloja jäsenyhteisöjen maksamista jäsenmaksuista, joita kerättiin vuonna 2018 8 000 euroa. Summa perustui kunkin viiden taustatahon jäsenmaksuihin siten, että neljä jäsenmäärältään pientä yhteisöä maksoi kukin 1 000 euroa ja Suomen ev.lut. kirkko maksoi 4 000 euroa.

Toimintaa rahoitettiin osin myös viharikosraportoinnista saaduilla tuloilla, joita Foorumi sai vuoden 2018 aikana 10 900 euroa.

4.4 Henkilöstö ja toimitilat

Anja Toivola-Stambouli jatkoi palkkiotoimisena toiminnanjohtajana toukokuun 2018 loppuun saak-

ka. Alkuvuoden 2018 viestintävastaavan tehtävissä toimi myös Saara Kuoppala, jonka työsopimus Foorumissa päättyi huhtikuun lopussa.

Pitkäaikaisen toiminnanjohtajan eläköityessä toiminnanjohtajan tehtävässä aloitti arabian kielen ja islamin tutkimusta opiskellut ja muun muassa tutkijana ja viestintäalalla työskennellyt filosofian tohtori Inka Nokso-Koivisto. Nokso-Koivisto työskenteli 7.5.–30.8. 75% työajalla ja 1.9. alkaen 90% työajalla.

Foorumin rahastonhoitajana jatkoi SEN:in rahastonhoitaja Perry Johansson. Johansson toimi alkuvuoden entiseen tapaan vapaaehtois pohjalta, mutta vuoden 2018 lopulla hänelle pystyttiin maksamaan tehtävästään pienimuotoista palkkiota. 1.12.2018 Foorumissa aloitti TE-toimiston työkokeilun mahdollistamana viestinnän harjoittelija Miina Noroila.

Foorumi jatkoi toimintaansa Islam-seurakunnan toimistohotellissa osoitteessa Fredrikinkatu 33 A.

KUUSI VUOTTA USKOISSA

Maaliskuussa 2019 päättyi kaksivuotinen puheenjohtajakauteni. Sitä ennen olin ollut USKOT-foorumin varapuheenjohtajana neljä vuotta. Kuudessa vuodessa on tapahtunut paljon ja USKOT on vakiinnuttanut paikansa Suomen keskeisimpänä uskontojen yhteistyöfoorumina ja uskontojen kohtaamisen asiantuntijana.

Foorumi itsessään on vain kahdeksanvuotias, vaikka sen perustamiseen vaikuttikin New Yorkin 9/11-päivä lähes kahdeksantoista vuotta sitten. Silloisen tasavallan presidentin Tarja Halosen aloitteellisuus oli merkittävää.

USKOT-foorumin paikkaa ja merkitystä suomalaisessa yhteiskunnassa kuvittavat hyvin rauhankävelyt, joihin on osallistunut keskeisiä poliittisia vaikuttajia ja maan ylintä johtoa pääministeriä myöten.

Kuuden vuoden edistysaskeleista on ilo kertoa.

Uskontojen kohtaamisen ja siihen liittyvän

yhteiskuntarauhan rakentamisen merkitys on julkiselle vallalle yhä selvempää. USKOT-foorumi on vuosittain saanut opetus- ja kulttuuriministeriön uskontodialogiin osoitetusta määrärahasta merkittävää tukea. Ilman sitä foorumi ei olisi voinut palkata päätoimista toiminnanjohtajaa, jollaista tihtentyvät yhteydet ja laajeneva toiminta ehdottomasti edellyttävät.

Myös ulkoministeriöön, sisäministeriöön ja oikeusministeriöön USKOT-foorumi on jatkuvasti yhteydessä. Sen lausuntoja ja kannanottoja on hyödynnetty niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin. Foorumi pystyi vuonna 2018 ottamaan vastuulleen myös viharikoksia koskevan varjoraportoinnin.

European Council of Religious Leaders (ECRL), jonka jäsen olen, piti keväällä 2017 vuosittaisen kokouksensa Turussa. Tämä Euroopan uskontojohtajien neuvosto on Religions for Peace -järjestön edustaja maanosassaan, ja USKOT-foorumi puolestaan edustaa ECRL:ää Suomessa. Kansainväli-

selle vaikuttamiselle ja osallistumiselle on luja pohja.

Foorumin perustajajäseninä olevien kolmen abrahamilaisen uskonnon keskinäinen kanssakäyminen on yhä luontevampaa. Positiivinen uskonnonvapaus on juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteinen intressi: uskonto kun ei ole pelkkä uskomusjärjestelmä vailla sosiaalista merkitystä.

Työtä ja tarpeita kuitenkin riittää.

USKOT-foorumi on käynyt aktiivista keskustelua uskonnonopetuksesta ennen muuta siitä vastaavien viranomaisten kanssa ja korostanut varsinkin vähemmistöjen näkökulmaa. Suomalainen uskonnonopetus on poikkeuksellinen ja hyvin toimiva malli. Lapset ja nuoret tarvitsevat tulevaisuudessa niin Suomessa kuin koko Euroopassa yhä enemmän uskontojen lukutaitoa ja ymmärrystä. On tärkeää, että uskonnon opetusta kehitetään edelleen ja että vähemmistöuskontojen näkökulma on kehittämistyössä mukana.

Vaikka Suomen linjana onkin selvästi ollut ryhmäidentiteetit tunnustava multikulturismi, yhtä aikaa ja ristiriitaisesti sen kanssa on sovellettu ns. suljetun sekularismin mallia, jossa uskonto olisi rajoitettava yksityiseen tilaan ja painettava ikään kuin salaan. Poikien ympärileikkauksesta ja uskonnollisia sääntöjä noudattavasta teurastuksesta käytävässä yhteiskunnallisessa ja poliittisessa keskustelussa on useinkin näyttänyt siltä, ettei uskonnollisia identiteettejä juuri arvosteta ja että perusoikeuksien joukossa uskonnonvapaus on vähäarvoisimpia.

Suomen uskonnonvapauslaki kyllä tunnustaa, että uskonto on perusluonteeltaan julkinen ja yhteisöllinen asia. Se toteaa, että ”uskonnollisen yhdyskunnan tarkoituksena on järjestää ja tukea uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen kuuluvaa yksilöllistä, yhteisöllistä ja julkista toimintaa”. Uskonnoilla näyttää kuitenkin olevan paljon työtä, jotta ”julkisen” kaksimerkityksisyys tulisi ymmärretyksi. Julkinen valta (public realm) on eri asia kuin julkinen tila (public space).

Edellisellä ei ole uskontoa, jälkimmäinen on jopa moniuskontoinen. Uskonnot eivät pyri haastamaan länsimaisissa yhteiskunnissa vallitsevaa laajaa yksimielisyyttä siitä, ettei julkista valtaa käytettäessä tule käyttää uskonnollisia perusteita. Mutta siinä kuin julkinen valta on uskontunnustusta vailla, kansalaisten yhteisessä arjessa ja juhlassa uskontojen ja niiden traditioiden on saatava näkyä ja kuulua.

USKOT-foorumin oma haaste on kattaa uskontojen kenttää yhä laajemmin. Vuoden 2019 vuosikokouksen päättämä sääntömuutos antaa laajentumiselle aiempaa paremmat puitteet.

Päätoimisen toiminnanjohtajan palkkaamisen myötä mahdollistunut toiminnan ylösajo oli vuonna 2018 vielä kesken. On odotettavissa, että USKOT-foorumin viestintä ja näkyvyys sekä tämän myötä yhteiskunnalliset vaikutusmahdollisuudet ovat nousemassa uudelle tasolle. Toivon pianakin näkeväni

sen päivän, jolloin foorumilla on päätoiminen viestijä. Kun julkinen keskustelu ennen muuta sosiaalisessa mediassa uhkaa kärjistyä, foorumin sääntöjen ja tarkoituksen mukaiselle yhteiskunta- ja uskontorauhan edistämiseksi on vahva tilaus ja todellinen tarve.

Kaarlo Kalliala

USKOT-foorumin puheenjohtaja 2017–19
ja varapuheenjohtaja 2013–17

